

Handläggare
Axel Hultquist
Tel
+46 10 505 38 32
Mobil
+46 72 018 45 36
E-post
axel.hultquist@afconsult.com

Datum
2019-01-30
Project-ID
762795
Kund

Sammanställning av stadsdelen Syltens Verksamheter från 1700-talet till 2000-talet

Figur 1. Ångcentral i kv. Triangeln 1922. © Norrköpings statsarkiv, fotograf: Gustaf Lindberg.

ÅF Infrastructure AB
Handläggare

Axel Hultquist

Uppdragsledare

Per Axelsson

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Organisation	4
1. Inledning	5
2. Områdesbeskrivning	5
3. Föreningens bild	6
3.1. Länstyrelsens miljövårdsenhet, Östergötland	6
1. Arkivets föreningens bild	7
1.1. Zon 2, hamn- och industriverksamhet	7
1.2. Zon 3, avfallshanteringsverksamhet	8
1.3. Zon 4, avfallshanterings- och industriaktivitet	9
Zon 5, hamn- och industriverksamhet	11
Zon 6, avfallshanterings- och hamnverksamhet	12
Zon 7, avfallshanterings- och industriaktivitet	12
Zon 8, verksamheter kopplat till plantskola	13
Zon 9, industriverksamhet	14
Stadsdelen Sylten genom historien	15
Referenser	17

Bilagor

Bilaga 1 Verksamheter i Stadsdelen Sylten

Sammanfattning

Stadsdelen Sylten är idag ett 330 hektar (ha) stort industrilandskap i Norrköpings östra del. Stora delar av området ligger på sankmark, därav namnet Sylten. Den sankna marken gör området instabilt. För att bygga på marken har fyllnadsmaterial varit en viktig stabiliseringsfaktor. Fyllnadsmassorna har bestått av bl.a. muddermassor och avfall (sprängsten, kolaska, schaktmassor samt slagg från Oxelösunds järnverk) som uppkommit då stadsdelen växte fram. Utvecklingen av stadsdelen har framförallt skett under 1900-talet dock har människor vistats i området sen vikingatiden. Under 1700-talet, kom hamnverksamheter (båtvarv) och jordbruksverksamheter (betesmarker och odlingsmarker) in i bilden med relativt låg påverkan gällande föroreningsbilden. Under 1900-talet förändrades föroreningsbilden drastiskt. I samband med att stadsdelen industrialiserades etablerade sig industri- och avfallsanläggningar i stadsdelen. Dessa verksamheter hade kolkraft som en viktig energikälla. Från 1900-taltes andra hälft finns de första dokumenterade oljeutsläppen och hantering av giftiga ämnen blev vanligare. En sammanställning av Länsstyrelsens inventerade byggnader resulterade i att stadsdelen kunde delas in i tre primära verksamheter: industri-, hamn- och avfallshanteringsverksamheter vilka i sin tur är fördelade i nio olika zoner. Granskning av arkivdokument bekräftade länsstyrelsens inventering och zonerna fick en verksamhetsbeskrivning.

Organisation

ÅF:s organisation för detta projekt har varit följande:

Uppdragsansvarig:

Per Axelsson
Tel: +46 10 505 29 20
E-post: per.axelsson@afconsult.com

Handläggare:

Axel Hultquist/Åsa Rahm

Objekt:

Verksamhets sammanställning

Omfattning:

Stadsdelen Sylten, Norrköping

Markägare:

Norrköpings kommun

1. Inledning

För att skapa en mer komplett bild av stadsdelen Sylten utveckling (gällande föroreningsbild) har ÅF Infrastructure AB sammanställt arkivdata och länsstyrelsens geografiska information gällande potentiellt förorenade områden i stadsdelen Sylten. Arbetet gör ej anspråk på att presentera ny data utan framkomna uppgifter om stadsdelen Sylten är baserad på redan existerande arkivdokument och utförda undersökningar. Detta arbete ska endast betraktas som en sammanställning av existerande data.

Historiskt sett har Norrköpingshamn varit ett viktigt kommersiellt nav. Inseglingränna till Norrköping har genom historien byggts ut längs Strömmen. Nya kajer, magasin, järnvägsspår, upplagstomter etc. har tillkommit och försvunnit för att möta kraven från den ökade mängden gods och större fartyg. Därav har Motala Ström muddrats och en ny inseglingränna blev verklighet juni 1962 [4]. Gällande Sylten har muddermassor från 1600-talet och framåt hamnat i Zon 2 och 3. Senare rensuddningsmassor som är lagda på land har hamnat på Bixholmen samt Händelö. Mindre mängder har använts i samband med anläggande av cykelväg till Lindö [1]. Under 1950–60-talet ökade trädgårdsverksamheten och användningen av giftiga bekämpningsmedel som innehöll DDT och tiofosfor. Dessa ämnen rann ut i Motala Ström och blev en del av området jordmån. Bekämpningsmedlen förgiftade vattnet och marken till den grad att insekter som åt av växternas blad dog till följd av förgiftning [1]. Tidigare hette Sylten Ledungshammar vilket troligen kommer från yngre järnåldern (vikingatid) då platsen var en utgångspunkt för vikingafärder. Namnet Sylten eller Syltan, som den också har kallats, syftar troligen på den omkringliggande sankmarken. Marken har orsakat sättningsproblem i byggnader och för att få bukt med det har marken fyllts ut med muddermassor, kolaska, förorenad sand och förorenat grus. Detta är några exempel på en rad potentiella föroreningar som framkom under arbetets gång.

2. Områdesbeskrivning

Undersökningsområdet är idag lokaliserat i Norrköpings östra del, söder om Motala Ström (figur 1). Stadsdelen har en uppskattad yta på 330 ha och inkluderar ett flertal verksamhetsutövare som har påverkat föroreningsbilden genom historien. Angränsande till stadsdelen rinner Motala Ström. I övrigt omgärdas stadsdelen främst utav bostäder (Lindö, Risängen, Oxelbergen, Östantill samt Saltängen).

Figur 2. Karta över studieområdet med omnejd i Norrköping, stadsdelen Studieområdet är markerad med röd punktlinje. © Lantmäteriet Medgivande R50043916_170001

3. Föroreningsbild

3.1. Länsstyrelsens miljövårdsenhet, Östergötland

Länsstyrelsens miljövårdsenhet i Östergötland har presenterat geografisk information om förorenade områden i Östergötland. Denna information har använts som underlag för en statistisk sammanställning (tabell 1) och som kartunderlag för att visualisera stadsdelen Syltens aktiva verksamheter (figur 3).

Tabell 1. Tabell över stadsdelen Syltens verksamhetspridning i de olika zonerna

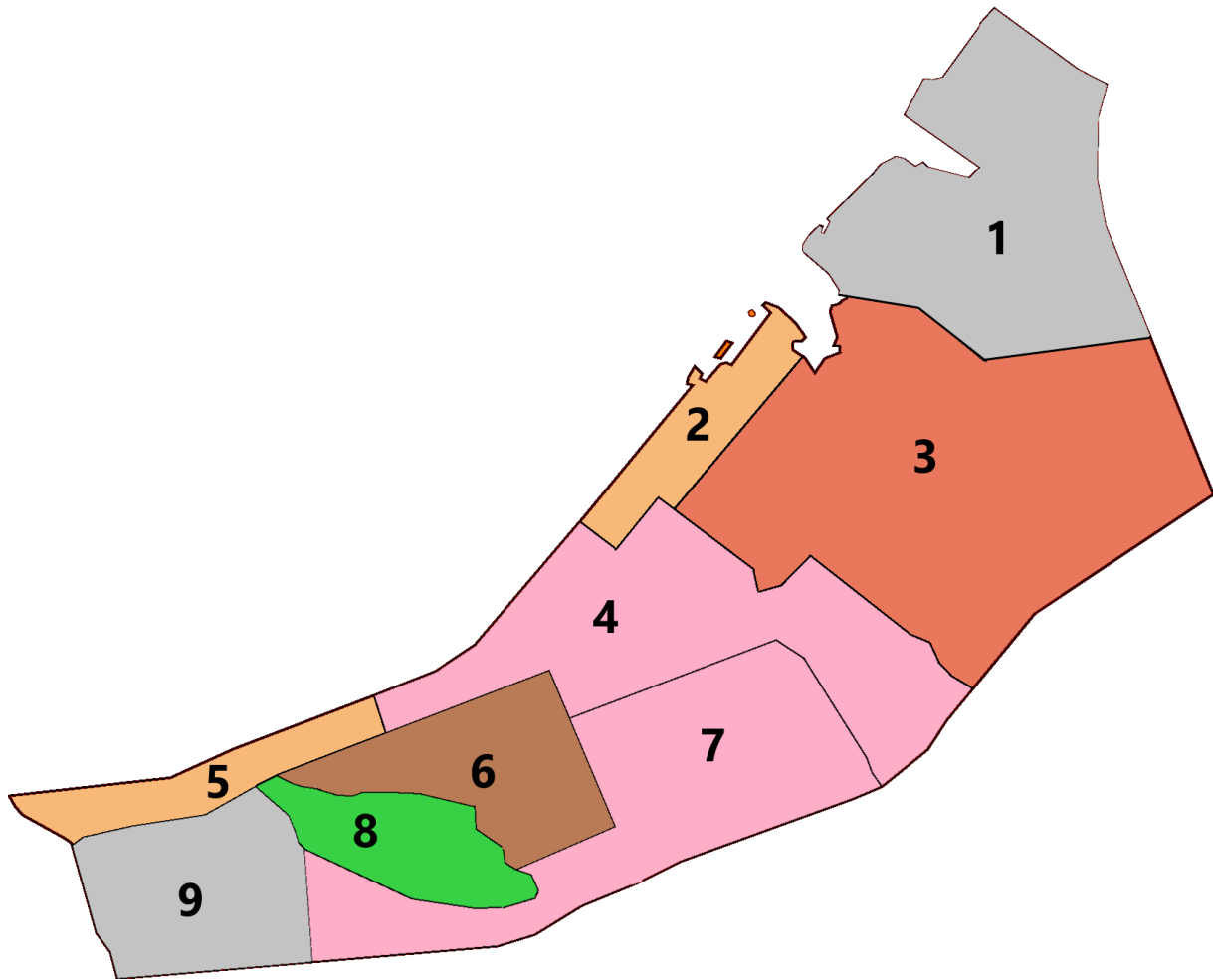
Datakälla: Länsstyrelsens miljövårdsenhet i Östergötland

Zon	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Avfall			16	3		2	11		3
Hamn		1			4	1			
Industri	1			8	5		9		19
Infra			1	2	5		8		13
Betning av säd				1					
Drivmedel					1	1	3		
Gasverk							1		
Gummiprodukten							1		
Metallagring				1					
Oljedepå				1					
Plantskola								4	
Transformatorstation							2		3

Tabell 2. Tabell över stadsdelen Syltens riskklassade objekt i de olika zonerna

Datakälla: Östgötakartan 2019-05-01

Zon	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Totalt antal klassade objekt i zonen	0	1	4	14	6	7	12	3	20
Antal objekt i riskklass 1			1			1			2
Antal objekt i riskklass 2		2		9	5	4	6	2	9
Antal objekt i riskklass 3			3	4	1	1	6	1	9
Antal objekt i riskklass 4				1		1			

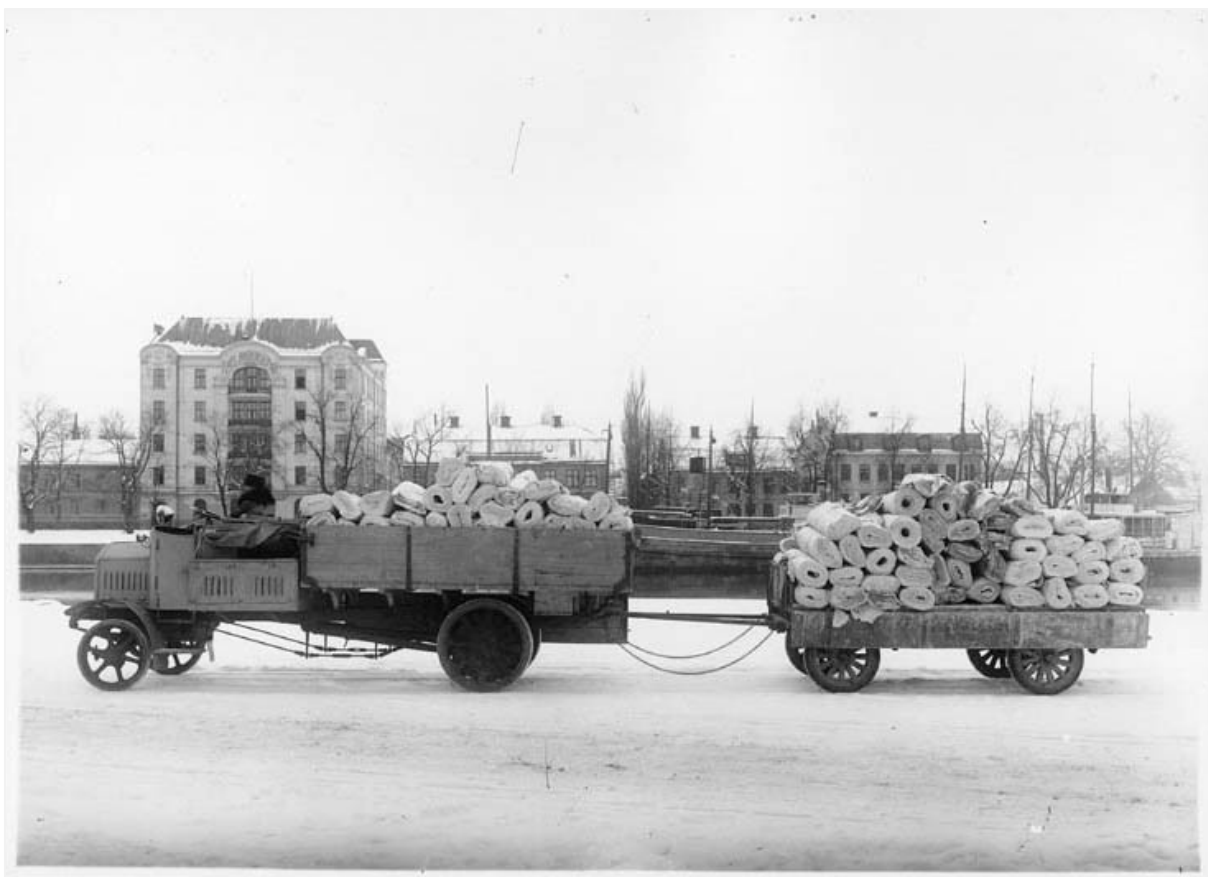
Figur 3. Schematisk bild över stadsdelen Syltens verksamheter. Grå zon (1 och 9) representerar områden med industriverksamhet, Orange zon (2 och 5) representerar områden med hamn- och industriverksamhet, Röd zon (3) representerar områden med avfallshantering, Rosa zon (4 och 7) representerar verksamheter med avfallshantering och industriverksamhet, Brun zon (6) representerar områden med verksamheter kopplat till avfallshantering och hamnverksamhet. Grön zon (8) representerar ett område kopplat till Plantskoleverksamheter.

Datakälla: Länsstyrelsens miljövårdsenhet i Östergötland.

1. Arkivets föroreningsbild

1.1. Zon 2, hamn- och industriverksamhet

Sen 1600-talet har muddermassor använts som fyllnadsmaterial. Senare har området förstärkts med lecafyllning. Området har använts till att lossa och lasta container, styckegods, papper, virke m.m. (figur 4). vilket varit möjligt tack vare industrispår. Magasinen längst kajen har förvarat papper, trävaror och ståltråd. Ingen dokumentation om kemikalier eller oljor har påträffats gällande dessa förråd.

Figur 4. Papperstransport till hamnen 1925 © Norrköpings statsarkiv, fotograf: Gustaf Lindberg.

Kv. Sylten 4:10, i kvarteret finns en maskinhall med oljefat som innehåller Anti Freeze och en tank med diesel. Här har man från 1974 till 1990-talet monterat däck och fälg samt tvättat bilar. Fram till 1999 fanns det oljeledningar och 3–4 oljetankar för eldningsolja i kvarteret.

Kv. Sylten 4:8, beskrivs som en soptipp med förvaring av gas och miljöfarliga ämnen som sodiumhydroxid.

Kv. Hospitalsholmen 9, i mitten av 1960-talet stod det en 80 m³ oljecistern på området, dock togs den bort i mitten av 1990-tade då en intilliggande panncentral exploderade 1991. Det har även funnits lagring av kemikalier, oljor, bekämpnings- och växtskyddsmedel i ett centrallager. Vid en fältundersökning 2003^[1] uppdagades att området hade en uppställningsplats för maskiner på grus med mindre oljespill. Det fanns även uppställningsplats för flytande gödningsmedel och en oljedepå med transmissionsolja samt hydraulolja.

1.2. Zon 3, avfallshanteringsverksamhet

Sen 1600-talet har muddermassor använts som fyllnadsmaterial.

Kv. Norge 7, från 1930-talet till 1960-talet var Goodyear gummifabrik aktiva på fastigheten. De hanterade oljor och en mängd tillsatskemikalier varav flertalet aggressiva. Goodyear släppte ut kimirök som innehöll PAH. På 1960-talet blev kvarteret en verkstad och ett åkeri. Under en fältundersökning 2003^[1] påträffades två halvtomma oljefat. Det fanns även en oljetank som togs bort 2000.

Kv. Sylten 4:19, vid Ljura bäck upptäcktes massor av sprängsten, tegelstensrester, asfalt, oljegrus samt en gammal husgrund. Eftersom det inte finns någon dokumentation om en soptipp i området tolkas fyndet som att dumpningen skett otillåtet. Vid en närliggande fabrik finns järnskrot och ett flertal tomfat.

Kv. Sylten 4:16, 4:17 och 4:19 har fabriksbyggnader på berg sen 1971. 2000 skedde en sanering gällande ett oljeförorenat fabriksgolvet (Sylten 4:16). Fram till 1996 värmdes fabriksbyggnaderna med olja, oljetanken till detta togs bort år 2000. Verksamheten har varit inriktad mot maskinell underhållning, plåt hantering och pumpservice. Kristallolja, motorolja, hydraulolja, fotogen och lim har använts.

1.3. Zon 4, avfallshanterings- och industriaktivitet

När Lindövägen byggdes på 1940-talet förstärktes försvagad mark med förorenade massor av sand och grus. Flygbilder^[1] visar att inga andra byggnader än Café Röda Stugan finns på kv. Ångan 3. Enligt Norrköpingskildraren Edward Ringborg uppfördes Röda Stugan på 1750-talet av Mässingsbruket, nuvarande Holmens bruk (figur 5) på Hospitalsholmen. Stugan var till för de ängsvaktare och fiskare som hade del i brukets arrende. Under senare delen av 1800-talet var stugan ett populärt utflyktsmål.

Figur 5. Holmen bruk 1915 © Norrköpings statsarkiv, fotograf: Gustaf Lindberg

Framför stugan, mot strömkrönet, låg Norrköpings roddklubbs båthus. Båhuset upprättades av byggmästare Andersson som strax efter roddklubbens bildande, 1883, fick i uppdrag att bygga ett båthus på marken som klubben hyrde på Hospitalsholmen. Två år efter hamnens utbyggnad (1929-1931) flyttade roddklubben in i nuvarande båthus på Ströms Holmen^[4]. År 1956 belades Öhmanskajen (från hamnbron till kajplats 35) med asfalt innehållande tjära. I samband med att Öhmanskajen förlängdes 1968, byttes denna asfalt ut till asfalt utan PAH. Under 1960-talet var kvarteret uppläggningsplats för kol. 2003 används kvarteret till upplag för byggmaterial. Ett utrymme som använts för förvaring av foderråvaror har behandlas med myrsyra (Bio-Add). Inom fastigheten fanns även en dieseltank.

Kv. Amerika, 1938 startade Goodyear en gummifabrik som hanterade oljor och en mängd tillsattematerialier varav flertalet aggressiva. Fabriken släppte ut kimrök (innehållande PAH). 1975

ÅF- Infrastructure AB, Storgatan 13, 582 23 Linköping Sverige
Telefon +46 10 505 11 20, www.afconsult.com
Org.nr 556185-2103, VAT nr SE556185210301

Vid ett oljeläckage som ägde rum år 1975 läckte både spillolja och smörjolja ut. På platsen har det funnits ett företag som tillverkar skumdämpare. Trots att dem inte använt miljöfarliga varor besitter dem en disseltank samt oljefat som står oskyddad på marken. I övrigt har kvarteret använts till Åkeri och förråd för kemikalier, ull, salt, och bilinredning. Polisen har även använt kvarteret för förvaring av gods. Området har även varit kontor åt skattemyndigheterna samt Svensk äldreomsorg. Det saknas information om området har använts till upplägg för slipers, koks eller kol.

Kv. Ångan 4, har alltid varit ett lagerutrymme, ingen industriell verksamhet är dokumenterad. Större delen av marken är en tipp samt spårrområde. Marken är uppfylld med slagg (hyttsten) från Oxelösunds Järnverk. Kvarteret har använts till att packa om inkommande varor (elektronik och drycker). På 1960 talet kördes papper hit för vidare export. Lagerlokalens mark är uppfylld med slagg från Oxelösunds järnverk. I övrigt är marken uppfylld med sprängsten och små plastkuler (4-5mm).

Kv. Ångan 2, i kvarteret var det upplägg av slipers på 1940- till 1960-talet, slippersen var impregnerad av kreosot alternativt av arsenik. Kreosot är en påvisad cancerogen vätska som utvinns genom destillation av trätjära. Arsenik är en mycket giftig halvmetall och framställs genom upphettning och kondensering av mineralen arsenikkis eller arsenikjärn.

Under 1960-, 70 och 80-talet var kvarteret ett dumpningsområde för snömassor^[1]. Dessa snömassor innehöll med stor sannolikhet vägsalt. Tidigare dumpades snön i Motala Ström (figur 6).

Kv. Ångan 3, Vid en fältundersökning 2003^[1] upptäcktes en oljetank i en låda i kvarteret.

Kv. Hull oljetanken byggdes 1938 och har använts av foderfabriken som byggdes under 1960-talet. Vad oljetanken användes till innan vet man inte. I intilliggande underhållningsverkstad förvarades oljor, kemikalier, lösningsmedel i plåtcontainers.

Kv. Fiskalängen, en lokal som paketerade gödning i säckar 1966–1967. När verksamheten lades ner använde foderfabriken lokalen till lager för foderråvaror och reservdelar samt maskinell utrustning. År 2003 fanns det kvar en oljetank som var tagen ur bruk i en av lokalerna.

Figur 6. Dumpning av snö i Motala Ström 1955. © Norrköpings statsarkiv, fonograf: Gustaf Östman.

Zon 5, hamn- och industriverksamhet

Notis om att södra hamnens mekaniska verkstad var verksam vid korsningen Sjötullsgatan och Östrapromenaden. Marken bedöms som förorenad med historik av varvsverksamhet sen 1700-talet, under 1900-talet kom även hamnindustrins industrispår in i bilden (figur 7).

Kv. Sylten 4:1, området har förvarat maskiner i plåtskjul och under krigsåren (1939–46) och i på 1950-talet brukades kvarteret som kolupplag. Det har även förekommit verkstadslokaler med olja, motorolja, hydraulolja och smörjolja. Fram till 1997 fanns en drivmedelsanläggning som hade nergrävda tankar med diesel och bensin. Dock sanerades anläggningen då den lades ner 1997.

Figur 7. Hamnen med industrispår och kran anläggningar © Norrköpings statsarkiv, fotograf: Gustaf Lindberg 1924.

Zon 6, avfallshanterings- och hamnverksamhet

Kv. Pannan, större delen av kvarteret sprängdes fram ur Syltenberget under 1920-talet. Fastigheterna i kvarteret värms upp med olja som leverareas genom en oljeledning från en oljetank. Det finns även notiser om dieselspill från en dieseltank och tomma oljefat.

Kv. Cisternen, i kvarteret fanns det (2003) tre oljecisterner som var kopplade till NE-stationen och Bråvalla verket (se Zon 9). Oljan pumpades upp från oljeanläggningen på Händelö via ledningar under Motala Ström.

Kv. Värmen, upplägg av slipers på 1940- till 1960-talet, slipersen var impregnerad av kreosot alternativt arsenik. Dokumentation^[1] visar att en yta på 1 m² är uppfylld med bitumen, som är ett bindemedel bestående av kolväten, mer känt som asfalt. Trots den begränsade ytan finns det misstankar om att det kan finnas mer under marken. Tomma fat av melass (används till utfodring av nötboskap), cistern med pellets visar att marken har använts till foderframställning. 2003 konstaterade att det fanns grunder för att misstänka att kv. Värmen kan vara förorenat då det fanns upplag med förorenad jord, skrot, bildäck, uppställning av maskiner, en nergrävd oljetank, inaktiva oljecisterner och oljefat (med innehåll) utan lock, samt 18 stycken oljefat med motorolja och bitumenlösning. Det noterades även att det fanns olja (blandat med vatten) kvar i en av de inaktiva oljecisternerna där delar av oljeledningarna togs bort på 1970-talet. Under upprepade tillfällen har detta oljevatten strömmat upp ur en närliggande brunn och ut i dagvattennätet, senast dokumenterat var våren 2002. Det har även luktat olja då man grävt i fyllnadsmaterialet.

Zon 7, avfallshanterings- och industriaktivitet

Kv. Kraften, gällande soptippen vid Kråkvillan har varit aktiv sen 1920-talet och har hanterat allt från vanliga sopor till miljöfarligt avfall såsom batterier, oljor, färg etc. Dessa ämnen hälldes under fanns en tid direkt ut på marken. Det finns även dokumentation som styrker att det har funnits och

att det fortfarande finns bränsletankar med bränslen avsedda för fordon. Vid en fältundersökning 2003 upptäcktes att det var fanns ytterligare två firmor som hanterade skrot i kvarteret^[1].

Kv. Importer, på 1970-talet etablerade sig Celloplast för att tillverka bärkassar för dagligvaruhandel. Celloplast har använt sig av alkoholer såsom etanol och etoxipropanol i tillverkningsprocessen.

Kv. Kabeln, under krigsåren (1939–46) brukades kvarteret som kol- och koksupplag. 1977 släppte Goodyear ut tjockolja vid kajplats 41 i samband med ett oljeläckage.

Zon 8, verksamheter kopplat till plantskola

Kv. Sylten 4:3, vid sekelskiftet fanns det en restaurang och utsiktstorn kopplat till en konst- och industriutställning (figur 8). Utställningen attraherade så mycket folk att en temporär spårvagnslinje upprättades 1906 (Borgslinjen).

Figur 8. Konst- och industri utsällningen 1906 © Johan Hulting (1842-1929) från boken: *Norrköping och dess omgivning. Officiell handbok utgifven af Förvaltningsutskottet för 1906 års Konst- och Industriutställning. Norrköping 1906. sida XVIII. Fotograf: Johan Hulting.*

Kvarteret är nu mer känt som "växthusområdet". Verksamheten startade 1910 och var aktiv till 2002. Anläggningen värmdes upp med koks (upphettat stenkol) fram till 1955, då koks byttes ut till olja och slutligen (1962) till fjärrvärme. Området har rengjort maskiner och redskap med avfettning och rengöringsmedel som runnit ner i marken med endas en halvbädd som filter. Under 1920-talet sprängdes delar av Syltenberget bort. Sprängmassorna användes vid utbyggnaden och förlängningen av den södra kajen 1929-1931^[1]^[4]. Samtidigt som fartygsleden muddrades till åtta meters djup. Detta innebar att större fartyg kunde lossa och lasta gods med krananläggningar. Utbyggnaden innebar även att Hospitalholmens gård, utvårdshuset Röda Stugan och roddklubbens båthus försvann för gott^[4].

Kv. Sylten 4:24, I detta kvarteret låg sannolikt Sveriges första bensinmack 1918 invid Syltenberget (Sylten 4:24). Bilisterna passerade genom den östra porten, tankade och fortsatte ut genom en port mot väster. Stationen var uppbyggd av handslaget fasadtegel. Antalet bilar i

ÅF- Infrastructure AB, Storgatan 13, 582 23 Linköping Sverige
Telefon +46 10 505 11 20, www.afconsult.com
Org.nr 556185-2103, VAT nr SE556185210301

Norrköping och önskemål om mer centrala tankstationer. Konsekvensen av detta blev att macken lades ner 1925. Benämningen bensinmack kommer från det svenska verkstadsföretaget Mack, som tillverkade bensinpumpar ^[5].

Under 1930- till 1950-talet var kvarteret en uppläggningsplats för slipers, slippersen var impregnerad av kreosot alternativt arsenik. Kreosot användes som bekämpningsmedel mot bl.a. röttsvamp och insekter på slipers. Idag finns det ett ställverk och en mindre oljetank på platsen. Upplägg av ved-, virke, kol, koks, schaktmassor (asfalt, krossmaterial m.m.) har förekommit i kv. Värmens östra del och Sylten 4:24 under 1930–1950-tal. Under 1940-talet var Wetterfabriken mycket experimenterande med giftiga kemikalier. Kemikalier som hälldes ut i dagvattenledningarna och direkt ut i Motala Ström ^[1].

Zon 9, industriverksamhet

Kv. Triangeln 10, Vid sekelskiftet (1900) var Triangeln 10 och 11 bebyggt av bostäder. Området revs sen succesivt när industrin gjorde anspråk på marken. Sen 1907 har stuveriverksamheten varit aktiv (figur 9).

1922 byggdes ett kraftverk, NE-stationen, som drevs med kolkraft fram till 1958 (figur 10). Vilket skapade föroreningar innehållande PAH. På kraftverket eldade man med kol som sedan byttes sedan ut mot eldningsolja. På området finns tre oljecisterner och två lagrings tankar för eldningsolja. Oljan innehöll PCB och det finns skäl att misstänka att marken bär spår av PCB trots att samtliga transformatorer som innehöll PCB-olja byttes ut 1994. År 2003 fanns det mellan 30 och 35 fat smörjolja (utan uppsamlingskydd) i kraftverkets källare ^[1].

Figur 9. Arbetare som river bostadshus i Triangeln. Det handhamrade teglet staplas för att återanvändas till den inflyttande industrin. © Norrköpings statsarkiv, fotograf: Gustaf Lindberg 1925.

Triangeln 11, under 1960-talet byggdes kraftverket (Bråvallverket) och stod klart 1972 på det gamla kraftverkets lagrings tomt (Triangeln 11), där marken är utfylld med kolaska. Bråvallverket

eldade då med olja vilket också producerar PAH utsläpp. Det har även funnits ett sockermagasin (vilket brann ner) och bilplåtslageri. Utöver det har kvarteret två oljeeldande pannor som används som reservanläggning till Händelöverket (tidigare var det 7). Kvarteret har dokumenterade problem med sättningar i marken vilket har försökt lösas med utfyllnadsmaterial bestående av förorenad sand och grus. Innan industrin var verksam var det bebyggelse i den triangel som idag är kontor mot östra promenaden.

Kv. Motorn, företaget Vargen etablerade sig 1948 för att tillverka regnkläder. Fabriken är idag borta och ersatt med ett parkeringshus.

Figur 10. Bostäder i kv. Triangeln 1925, i bakgrunden syns vagnhallarna. © Norrköpings statsarkiv, fotograf: Gustaf Lindberg.

Stadsdelen Sylten genom historien

Dokumentation om stadsdelens Sylten berättar att stadsdelens områden längs Motala Ström har varit viktig för sjöfart sen vikingatiden. Under 1700-talet bestod stadsdelen av varv (zon 2) och bostadsområden (zon 9).

Vid sekelskiftet (1900) blev bostadsområdet industrialiserat, stadsdelen fick ett nytt område, ett grönområde med restaurang, utsiktstorn samt konst- och industriutställningen som attraherade så mycket folk att en temporär spårvagnslinje upprättades 1906 (Borgslinjen). Under 1910-talet fick industrin i Zon 9 mer oljerelaterad verksamhet samtidigt som den expanderade till Zon 7 (1915), Zon 4 (1918) samt Zon 6. Expansionen ledde till att Zon 2 fick en uppsjö av lagerutrymmen för export och import. För att möta kraven från den ökade mängden gods och större fartyg, flyttades och förlängdes den södra kajen (1929–31) och den södra hamnen flyttades från Zon 2 till Zon 5. Muddermassorna användes tillsammans med sprängsten från Syltenberget (Sylten 4:3) till fyllnadsmaterial i Zon 2 och 3. När hamnen flyttades ut flyttade industrin in i Zon 5 (1939).

Samtidigt Blev industrin i Zon 7 mer inriktad åt avfallshantering (1941) och industrin i Zon 6 använde och förbrukade allt mer olja som förvarades i oljecisterner (1947).

I början av 1970-talet (1971) expanderade industrin till Zon 3 som hade varit täkt sen 1958, och slutligen till Zon 2 (1973). 1978 blev även Avfallshantering i Zon 7 oljebunden. Där med var hela stadsdelen utom Zon 8 (som hade utvecklats till plantskola) industrialiserad och oljeberoende.

Referenser

1. Länsstyrelsen Östergötland, 2003. MIFO-fas 1 inventering av förorenade områden Norrköpingskommun Södrahamnen med intilliggande industrikvarter. 2002-1176/7
2. Länsstyrelsen Östergötland. Karttjänster (Webb GIS). <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=57213faf51ad4e918140e23a11a47dc0> (Hämtad 2019-01-14)
3. Naturvårdsverket. Att inventera förorenade områden <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Fororenade-omraden/Att-inventera-fororenade-omraden/> (Hämtad 2019-01-17)
4. Södergren L. (1999). Hamnen för 60 år sedan. *Norrköpings tidningar*. 23 oktober.
5. Visit Östergötland. Sveriges första bensinmack <https://www.visitostergotland.se/263732/Sveriges-forsta-mack/> (Hämtad 2019-01-28)